

FM: Kritumu rūpniecībā janvārī noteica sarukums kokrūpniecībā un enerģijas ražošanā

Publicēts: 05.03.2020.

Šā gada janvārī Latvijas rūpniecībā tika reģistrēts būtisks ražošanas apjomu sarukums, ko noteica gan nelabvēlīga attīstība lielākajā apstrādes rūpniecības apakšnozarē kokrūpniecībā, gan elektroenerģijas ražošanas apjomu sarukums. Tādējādi kopējie rūpniecības apjomi janvārī salīdzinājumā ar pagājušā gada janvāri saruka par 4,5%, tajā skaitā apstrādes rūpniecības izlaide samazinājās par 3,6% un elektroenerģijas un gāzes apgādes apjomi bija par 11,0% zemāki nekā pirms gada, informē Centrālā statistikas pārvalde. Ieguves rūpniecības apjomi tajā pašā laikā palielinājās par 10,7%, taču, ņemot vērā šīs nozares nelielo daļu rūpniecības struktūrā, tās pozitīvā ietekme uz rūpniecības rezultātiem bija minimāla.

Tik straujš ražošanas apjomu sarukums rūpniecībā nav ticis reģistrēts kopš 2009. gada nogales, arī apstrādes rūpniecības apjomi sen nav uzrādījuši tik spēcīgu kritumu – vien 2014. gada novembrī nozares apjomi bija samazinājušies par 4,1%.

Apstrādes rūpniecības straujo kritumu šā gada janvārī noteica kokrūpniecības apjomu sarukums – šīs apakšnozares ražošanas apjomi gada griezumā samazinājās par 10,7%. Jāatzīmē, ka kritums kokrūpniecībā janvārī bija sagaidāms. To noteica mitrie laikapstākļi Latvijas mežos, kas traucēja mežizstrādes darbu veikšanai, un ļoti augstie apakšnozares izlaides apjomi iepriekšējā gada janvārī. Pērnā gada janvārī kokrūpniecības izlaide palielinājās par 14,3%, un to lielā mērā noteica ražošanas apjomu pieaugums saistībā ar pasūtījumiem no Apvienotās Karalistes pirms plānotās izstāšanās no Eiropas Savienības (ES) 2019. gada marta beigās. Tādējādi kritumu kokrūpniecībā daļēji noteica bāzes efekts, un turpmākajos mēnešos tik ievērojami ražošanas apjomu samazinājumi apakšnozarē nav gaidāmi. Turklāt šā gada februārī pieauga kokrūpnieku produkcijas cenu gaidas nākamajiem mēnešiem, kas varētu pozitīvi ietekmēt nozares uzņēmumu apgrozījumu un uzņēmējdarbības rezultātus šogad.

Būtiskus ražošanas apjomu kritumus šā gada janvārī uzrādīja arī dažas mašīnbūves nozares, kurās negatīvās tendences iezīmējās jau pērnā gada otrajā pusē. Tā, automobiļu un piekabju ražošana janvārī gada griezumā samazinājās par 13,1% un iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana saruka par 19,1%. Vēl straujāks ražošanas apjomu kritums tika reģistrēts svārstīgajā iekārtu un ierīču remonta un uzstādīšanas apakšnozarē – par 24,2%.

Tajā pašā laikā vairākās nozīmīgās apstrādes rūpniecības apakšnozarēs tika reģistrēti izlaides pieaugumi, piemēram, salīdzinot ar 2019. gada janvāri, nemetālisko minerālu izstrādājumu jeb būvmateriālu ražošana palielinājās par 7,9%, gatavo metālizstrādājumu ražošana bija par 11,2% augstāka nekā pirms gada, datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana pieauga par 19,2%. Pēc piecu mēnešu nepārtraukta krituma perioda šā gada janvārī izlaide palielinājās otrā lielākajā apstrādes rūpniecības apakšnozarē – pārtikas produktu ražošanā (par 1,0%).

Savukārt elektroenerģijas un gāzes apgādes apjomi janvārī atkal saruka, neskatoties uz augsto elektrības ražošanas apjomu pieaugumu hidroelektrostacijās. Kritumu nozarē noteica siltie laikapstākļi janvārī, kā rezultātā mazinājās pieprasījums pēc apkures un saruka koģenerācijas stacijās saražotais enerģijas apjoms.

Pērn būtiski pieauga investīcijas apstrādes rūpniecībā, kopējiem bruto kapitālieguldījumiem nozarē pagājušā gada laikā palielinoties par 40% un sasniedzot 397 miljonus eiro, no kuriem 264 miljoni eiro bija investīcijas mašīnās un iekārtās. Augstākie kapitālieguldījumu apjomi un to strauji pieaugumi 2019. gadā tika reģistrēti lielākajās apstrādes rūpniecības apakšnozarēs – kokrūpniecībā, pārtikas produktu ražošanā, kā arī gatavo metālizstrādājumu ražošanā. Augsti investīciju apjomi bija arī mašīnbūvē apvienojošās apakšnozarēs. Šo investīciju rezultātā būtu jāpieaug nozares ražošanas jaudām un apjomiem, tādējādi pozitīvi ietekmējot apstrādes rūpniecības izaugsmi šogad.

Jāatzīmē, ka februārī trešo mēnesi pēc kārtas uzlabojumus uzrādījis apstrādes rūpniecības konfidences rādītājs, ko apkopo un ik

mēnesi publicē Eiropas Komisija. Uzlabojoties arī Eiropas Savienības kopējai ekonomikas confidencei, pieaug apstrādes rūpnieku novērtējums par gaidāmajiem pasūtījumu apjomiem, tajā skaitā eksportam. Taču šo pozitīvo ziņu nomāc pieaugošie riski saistībā ar Covid-19 slimības straujo izplatību, kas jau negatīvi ietekmē ekonomisko procesu norisi pasaulē. Tādējādi tiek traucēta starptautisko piegāžu darbība, ietekmējot arī Latvijas apstrādes rūpniecības uzņēmumus, kuri vai nu importē ražošanai nepieciešamās izejvielas vai eksportē produktus to izmantošanai nākamajā ražošanas posmā. Tā rezultātā samazinās jau tā tirdzniecības saspilējumu nomāktās pasaules tirdzniecības pieauguma tempi, un var droši teikt, ka šā gada pirmajā ceturksnī globālā izaugsme būs krietni zemāka nekā paredzēja prognozes, kuras izstrādātas, neņemot vērā Covid-19 ietekmes sekas, kuras joprojām nav iespējams precīzi noprognozēt.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-kritumu-rupnieciba-janvari-noteica-sarukums-kokrupnieciba-un-energijas-razosana>